

Pædagogisk grundlag – Leg

Hvad siger loven på området:

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen. Legen fremmer fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Den er grundlæggende for børns sociale og personlige udvikling.

Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes af personalet, så legen udvikler sig positivt for alle børn.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg distriktet ser vi leg som en rettighed og et afgørende læringsrum for det enkelte barn. Legen er en vigtig måde for børnene at afprøve og opbygge relationer. For børn hænger leg og venskaber tæt sammen. Det pædagogiske personale skal skabe deltagelsesmuligheder i leg for alle børn.

Når vi skal afdække begrebet Leg, skelnes der ofte mellem ”lærerig leg” og ”legende læring”.

I den ”**lærerige leg**” er børnenes egen leg central, og det pædagogiske personale indgår i samspil med børnene og afstemmer sig i en vekselvirkning imellem forskellige positioneringer. Det pædagogiske personale styrker herigennem den uformelle læring i legen, og børnene oplever at lege for legens skyld. Børnene afprøver nye idéer, anvender genstande i nye sammenhænge, som udvikler fantasi, kreativitet og innovation. Børnene opbygger og afprøver også relationer.

I den ”**legende læring**” er vi som pædagogisk personale i den instruerende position, som styrende og rammesættende for legen. Vi sætter lege i gang med et bestemt formål, der sigter efter, at børnene tilegner sig nye færdigheder eller får styrket udvalgte kompetencer. I den ”legende læring” bevæger vi os over i læringsrummet for voksenstyret aktivitet eller rutinen.

Legen kan ud fra den ovenstående forståelse foregå i alle 3 læringsrum, men herunder beskriver vi legen som den ”lærerige leg” og dermed den leg, som foregår i læringsrummet børnekulturen.

Positioneringer i den leg

Legekompetencer er ikke medfødte, de skal opøves igennem tid/rum/ og hjælp/understøtning.

Når børn leger, ser vi det som interaktioner mellem barn/barn og barn/voksen. Det kræver, at det pædagogiske personale sætter sig intentionelt ind i legen ved at være:

- **Bagved** – Observerende position. Holde sig tilbage.
- **Ved siden af** – Understøttende position. Være parat til at hjælpe/understøtte.
- **Foran** – Deltagende position. Træde ind i legen afstemt i forhold til hvad børnene har brug for.

Adgangsstrategier i leg

Fordi legen er så essentiel, er børn meget optaget af, hvordan og om de kan komme ind i legen. Her er det pædagogiske personales viden om forskellige adgangsstrategier vigtig, så de kan understøtte børnenes deltagelsesmuligheder i legen.

- **Direkte verbal strategi** – ”Må jeg være med?” (Kan give negative deltagelsesmuligheder).
- **Direkte verbal strategi + observation** – ”Må jeg være faren?” (Kan give bedre deltagelsesmuligheder ved at tilbyde en rolle eller funktion i legen).
- **Indirekte verbal strategi** – ”Og så sagde vi, at jeg lavede en is til jer” (Kan give barnet gode deltagelsesmuligheder, fordi den bygger på en observation af legen, hvor barnet handler sig kreativt, opfindsomt og humoristisk ind i legen, samt udfylder en funktion).

I alle 3 adgangsstrategier kan det pædagogiske personale understøtte og vise vejen ind i legen ved at benytte de forskellige adgangsstrategier. Det pædagogiske personale skal kunne aflæse og afstemme deres adfærd i forhold til en igangværende leg, og dermed - via deres rolle - øge alle børns deltagelsesmuligheder.

Understøttelse af legen

- At skabe forskellige lege- og læringsmiljøer som giver muligheder for børnenes forskellige former for leg. (Fysiske rammer, genstande, indretning, afskærmning, institutionskulturen mm.)
- At stimulere og give plads til børnenes spontane ytringer og meningsdannelser. (“Se vente og følge”)
- At facilitere legen ved at inspirere (variation, intervention og forebygge/håndtere konflikter)
- At have en legende attitude og tilgang til legen (humor og kreativitet)

Forskellige former for leg

Det pædagogiske personale skal have kendskab til forskellige former for leg i de forskellige udviklingstrin. På den måde skal de konstruere et socialt og dynamisk legemiljø, der skaber deltagelsesmuligheder for børnene i overensstemmelse med deres nærmeste udviklingszone. Dermed får legen positive lærings- og udviklingsfremmende muligheder.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner kan mangle evne til at observere/aflæse/afstemme sig i forhold til igangværende leg. F.eks.

- Kan savne inspiration til at kunne lege
- Kan “trømler” andre børn eller
- Lader sig “overmande” af andre
- Respekterer ikke andre børns legeområder.

For børn i udsatte positioner er det derfor særligt vigtigt, at det pædagogiske personale kan understøtte og skabe deltagelsesmuligheder for det enkelte barn ved at benytte de forskellige positioneringer og adgangsstrategierne.

Det pædagogiske personale skal skabe en balance mellem at stille sig til rådighed og bidrage med passende udfordringer i alle 3 positioneringer. At kunne afstemme sig og understøtte legen er afgørende for at sikre kvaliteten i legen og de positive udviklingsmuligheder legen kan give børnene og sikre, at alle får deltagelsesmulighed i leg.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Duponts Gård sikrer vi gode legemuligheder i form af materiale, plads og rum, der lægger op til leg, både i de spontane, såvel som i de rammesatte lege.

Igennem legen skaber vi læring og udvikling hos børnene. Sproget er her et vigtigt element, da sproget er med til at skabe bedre forståelse og legemuligheder for børnene.

Vi hjælper børnene med at danne relationer til hinanden gennem det fælles tredje og ved at skabe legefællesskaber.

Vi giver børnene medindflydelse ved at følge deres spor og legeideer, ved at vi er observerende og støttende i børnenes leg.

Som personale i Duponts Gård, er vi bevidste om vores egen rolle i børnenes leg, om vi går bagved, ved siden eller foran barnet.

Ved at deltage i børnenes leg sikrer vi at alle børn får mulighed for at skabe legerelationer og venskaber.

På billedet ovenfor ses en voksen og et barn, der kigger i en bog sammen. Det er den voksne der tager styring i denne aktivitet og hermed går foran barnet. Hun sætter ord på billederne i bogen og har god øjenkontakt til barnet. I vuggestuen i Duponts Gård, bruger vi legen til at skabe læring og sproglig udvikling hos barnet, ved at vi læser bøger, synger og generelt sætter ord på alt hvad børnene gør.

På billedet ovenfor ses en voksen og 3 piger der leger med Gurli Gris legetøj. Den voksne byder sig til legen og går hermed ved siden af barnet. I vuggestuen i Duponts Gård, snakker børnene meget om Gurli Gris og derfor er der indkøbt Gurli Gris legetøj, for at følge børnene spor. De 3 piger er aldersmæssigt og udviklingsmæssigt tæt på hinanden og derfor hjælper vi pigerne i deres videre udvikling af deres fælles relation, ved bevidst at sætte pigerne ved siden af hinanden, for at kunne deles om legetøjet.